

Boris Nikolić

Filozofski fakultet Nikšić

RELACIJE IZMEĐU MOTORIČKIH SPOSOBNOSTI I PRECIZNOSTI DODAVANJA LOPTE KOD KOŠARKAŠA PIONIRSKOG UZRASTA

1 UVOD

Košarka spada u najdinamičnije sportove. Od igrača zahtjeva brzinu, eksplozivnu snagu, izdržljivost, inteligenciju, preciznost dodavanja lopte i ubacivanja lopte u koš, okretnost i spretnost. Sve ovo čini košarku uzbudljivim sportom, što je u funkciji umjeća ispoljavanja tehničko-taktičkih zadataka. Ona sa svojom stukturom igre daje prednost igračima sa boljim motoričkim, a naročito situaciono motoričkim sposobnostima.

2 PROBLEM, PREDMET I CILJEVI ISTAŽIVANJA

Problem istraživanja je utvrđivanje i analiza bazično motoričkih sposobnosti i situaciono – motoričke sposobnosti košarkaša pionirskog uzrasta.

Predmet istraživanja su relacije između bazično motoričkih sposobnosti i situaciono – motoričke sposobnosti košarkaša pionirskog uzrasta.

Cilj se sastoji u utvrđivanju relacija prediktorskih varijabli (bazično motoričkih sposobnosti) na kriterijumsku varijablu (situaciono - motoričku sposobnost).

3 METOD ISTRAŽIVANJA

3.1 Uzorak ispitanika

Istraživanje je sprovedeno na 100 košarkaša uzrasta od 12-14 godina, polaznika škola košarke u Nikšiću. Da bi mogli ući u uzorak ispitanika košarkaši su morali zadovoljiti neke kriterijume:

- da su klinički zdravi i bez tjelesnig tjegoba
- da imaju četiri treninga nedjeljno i da su pod stručnim nadzorom.

3.2 Uzorak mjera i testova

Prilikom izbora varijabli vodilo se računa da one zadovoljavaju osnovne metrijske karakteristike, da su prikladne uzrastu i objektivnim materijalnim i prostornom uslovima.

3.2.1 Testovi za procjenu bazično - motoričkih sposobnosti

a) Preciznost

1. Pikado – (BPIK).
2. Gađanje horizontalnog cilja rukom – (BGHOC).
3. Gađanje vertikalnog cilja nogom – (BGVEC).

b) Brzina

4. Taping rukom – (BTARUK).
5. Taping nogom – (BTANOG).
6. Pljesak rukama – (BPLJRUK).

c) Koordinacija

7. Provlačenje i preskakanje – (BPROPR).
8. Koraci u stranu – (BKOST).
9. Okretnost palicom – (BOKPAL).

d) Eksplozivna snaga

10. Troskok iz mjesta – (B3UDALJ).
11. Bacanje košarkaške lopte sjedeći – (BBALOS).
12. Trčanje na 20 metara visokim startom – (BT20VS).

e) Repetitivna snaga

13. Podizanje trupa – (BPOTR).
14. Zakloni – (BZAKT).
15. Sklekovi – (BSKLEK).

f) Gipkost

16. Špagat – (BŠPAG).
17. Duboki pretklon – (BDPREK).
18. Iskret palicom – (BISK).

3.2.2 Test za procjenu preciznosti dodavanja lopte

- *Elevaciona preciznost-jednom rukom (SELPRI)*. U centralnom krugu košarkaškog terena se nacrtaju 4 kruga. Poluprečnik prvog kruga je 20 cm, a njegova vrijednost 8 poena, drugog 40 cm (6 poena), trećeg 60 cm (4 poena) i četvrtog 80 cm (2 poena). Gađa se košarkaškom loptom sa udaljenosti od 14 m deset puta, jednom rukom iznad ramena. Upisuje se ukupan broj poena. Ukoliko lopta padne na liniju, računa se veća vrijednost.

3.3 Metode obrade podataka

Za svaku izmjerenu varijablu izračunati su sledeći centralni i disperzioni parametri. Uticaj prediktorskih varijabli (bazično-motoričkih sposobnosti) na kriterijumsku varijablu (situaciono-motoričku sposobnost) utvrdjene su standardnom regresionom analizom. Izračunat je koeficijent multiple korelacije (R_o), koeficijent determinacije kriterijumske varijable (DELTA), regresioni koeficijent (BETA), značajnost regresionih koeficijenata $Q(BETA)$, relizovani nivo značajnosti (t) kao i standardna greška BETA koeficijenta (B).

Svi koeficijenti korelacija smatraju se statistički značajnim sa pouzdanošću zaključivanja od 0.95 (na nivou značajnosti 0.05).

4 REZULTATI ISTRAŽIVANJA I DISKUSIJA

Rezultati regresione analize u **Tabeli 1** pokazuju da je na multivarijantnom nivou mogućnost prognoze dobijenih rezultata **Elevacione preciznosti-jednom rukom-SELPR1** (kao kriterijumska varijabla) pomoću sistema bazično- motoričkih varijabli (kao prediktorski sistem) statistički značajna na nivou $Q=.000$. Postignuti rezultati kriterijumske varijable i prediktorskog sistema imaju 43% zajedničkih informacija čemu govori koeficijent determinacije $DELTA=.430$, a potvrđuje koeficijent multiple korelacije $R_o=.655$. Neobjašnjenih 57% varijabiliteta kriterijuma i prediktorskog sistema može se pripisati nekim drugim karakteristikama i sposobnostima ispitanika koje nijesu uzete u ovom istraživanju (npr. funkcionalne, kognitivne, konativne, motivacione i druge varijable).

Analizom uticaja pojedinačnih bazično- motoričkih varijabli na osnovu regresionih koeficijenata (BETA) i njene značajnosti $Q(BETA)$, može se konstatovati da statistički značajan uticaj na kriterijumsku varijablu imaju varijable: **Gaćanje horizontalnog cilja rukom - BGHOC** ($BETA=.189$) na nivou $Q(BETA)=.046$, **Gaćanje vertikalnog cilja nogom - BGVEC** ($BETA=.294$) na nivou $Q(BETA)=.017$, **Zakloni - BZAKT** ($BETA=-.335$) na nivou $Q(BETA)=.005$ i **Špagat - BŠPAG** ($BETA=.275$) na nivou značajnosti $Q(BETA)=.004$.

Rezultati regresione analize ukazuju da će ispitanici koji imaju veći nivo preciznosti, repetitivne snage i gipkosti postizati bolje rezultate u **Elevacionoj preciznosti-jednom rukom (SELPR1)**.

Tabela 1. Regresiona analiza varijable Elevaciona preciznost- jednom rukom sa sistemom bazično-motoričkih varijabli

VARIJABLA	B	t	BETA	Q(BETA)
BPIK	4.598	.123	.015	.902
BGHOC	.465	2.025	.189	.046
BGVEC	1.049	2.437	.294	.017
BTARUK	.392	2.123	.167	.265
BTANOG	-.150	-.317	-.050	.752
BPLJRUJ	-.563	-1.040	-.100	.301
BPROPR	-.394	-.982	-.102	.329
BKOST	.771	1.215	.144	.228
BOKPAL	.322	.759	.078	.450
B3UDALJ	-1.836	-.777	-.099	.439
BBALOS	-1.503	-1.729	-.222	.088
BT20VS	.589	.150	.018	.881
BPOTR	.458	1.558	.159	.123
BZAKT	-.290	-2.901	-.335	.005
BSKLEK	.319	1.783	.228	.078
BŠPAG	.145	2.924	.275	.004
BDPREK	-5.396	-.406	-.040	.686
BISK	-7.224	-1.091	-.109	.279

Ro=.655

DELTA=.430

Q=.000

5 ZAKLJUČAK

Cilj ovog istraživanja je bio da se utvrdi regresiona povezanost bazično-motoričkih sposobnosti i rezultata u situaciono-motoričkoj varijabli.

Sistem prediktoskih varijabli predstavljalo je 18 bazično-motoričkih testova, a kriterijumsku jedna situaciono-motorička varijabla.

Rezultati obrađeni regresionom analizom su pokazali statističku značajnost prediktorskog sistema na kriterijum. Međutim, koeficijent determinacije kao mjera količine zajedničkih informacija, ukazuje na to da je prediktorski sistem djelimično dobar na predikciju dodavanja lopte.

6 LITERATURA

- 1 Bala, G. (1990): *Logičke osnove metoda za analizu podataka iz istraživanja u fizičkoj kulturi*, FFK, Novi Sad.
- 2 Blašković, M. (1978): *Relacije morfoloških karakteristika i motoričkih sposobnosti*, Kineziologija 7 (1-2): 51-65.
- 3 Jovanović, D. (1994): *Metrijske karakteristike kompozitnih testova primarnih situaciono –motoričkih sposobnosti preciznosti ubacivanja lopte u koš i njihova faktorska valjanost*, (magistarski rad), FFK, Novi Sad.
- 4 Nikolić, B. (2006): *Relacije između morfoloških karakteristika, bazično i situaciono motoričkih sposobnosti košarkaša starijeg pionirskog urasta*, (magistarski rad), FFK, Novi Sad.
- 5 Pavlović, M. (1983): *Testiranja i mjerenja u košarci*, FFK, Sarajevo.
- 6 Rubin, P. (1997): *Efektivnost različitih programa trenajnog procesa košarkaša*, (doktorska disertacija) FFK, Novi Sad.
- 7 Rubin, P. (1998): *Košarka- metodika i tehnika*, Graph Style, Novi Sad.

RELATIONS BETWEEN MOTORICAL ABILITIES AND PRECISION OF PASSING THE BALL AMONG THE PLAYERS AGED BETWEEN TWELVE AND FOURTEEN

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the influence of the motorical abilities on the passing the ball among the players aged twelve to fourteen.

The research has been on the sample of a hundred boys (basketball players) from Nikšić. The system of predictable variables consists of eighteen basic motorical tests. The research has one variable that is related to the ability of the boys to handle the certain situation.

The key words are: *basketball, motorical abilities, the ability of the boys to handle the certain situation, precision, prediction, criterion.*